

Co-funded by
the European Union

PLANNING
SEEDS

PLANNING SEEDS

SEED'S Planificarea sectoarelor economiei de solidaritate pentru
sustenabilitate socială, economică și de mediu

Modulul 4 : Economia socială și de solidaritate I : prezentare generală

Center for
Not-for-profit
Law

diesis
network

kmop
EDUCATION HUB

tamat

PLANNING
SEEDS

Cuprins

1. Ce este economia socială?
2. Contextul istoric al economiei sociale.
3. Care sunt tipurile de organizații ale economiei sociale?
4. De ce este importantă economia socială?
5. Ce este o întreprindere socială? Care sunt cele trei dimensiuni ale unei întreprinderi sociale?

Co-funded by
the European Union

Scurta prezentare a modulului, a obiectivelor și competențelor acestuia

Bine ați venit la modulul Economie socială! În cadrul acestui curs, veți porni într-o călătorie lămuritoare pentru a înțelege conceptul de economie socială și relevanța sa în societatea actuală.

Pe parcursul acestui modul veți obține o imagine de ansamblu asupra economiei sociale, explorând principiile sale cheie, structurile și diferitele entități care operează în cadrul acesteia. Vom analiza dezvoltarea istorică a economiei sociale, vom examina diferitele sale forme, cum ar fi cooperativele, organizațiile non-profit și întreprinderile sociale, și vom discuta impactul pe care aceste organizații îl au asupra comunităților și economiilor din întreaga lume.

Până la sfârșitul acestui modul, veți avea o bază solidă în ceea ce privește fundamentele economiei sociale și veți fi pregătiți să analizați și să vă implicați în acest domeniu dinamic și transformator.

Co-funded by
the European Union

Scurta prezentare a modulului, a obiectivelor și competențelor acestuia

Abilități

1. Abilitatea de a evalua critic rolul și impactul organizațiilor de economie socială în diverse contexte.
2. Înțelegerea principiilor economice care stau la baza economiei sociale și a modului în care acestea diferă de modelele economice tradiționale.
3. Abilitatea de a comunica principiile, beneficiile și provocările economiei sociale către audiențe diverse.
4. Tehnici de măsurare și evaluare a impactului social și economic al inițiativelor economiei sociale.

Competențe

1. Să cunoască dezvoltarea și evoluția istorică a economiei sociale.
2. Să se familiarizeze cu diferitele forme de organizații ale economiei sociale, inclusiv cooperativele, organizațiile non-profit și întreprinderile sociale.
3. Să înțeleagă politicile și cadrele juridice care sprijină și reglementează sectorul economiei sociale.
4. Dezvoltați modul de implicare și colaborare eficientă cu membrii comunității și alte părți interesate.

Co-funded by
the European Union

Scurta prezentare a modulului, a obiectivelor și competențelor acestuia

Obiective

1. Să aibă o înțelegere cuprinzătoare a economiei sociale, a principiilor sale și a importanței sale în promovarea unei dezvoltări incluzive și sustenabile.
2. Să crească gradul de conștientizare a competențelor și metodelor economiei sociale.
3. Îmbunătățirea cunoștințelor cu privire la competențele și metodele necesare pentru a se implica și a contribui în mod eficient la economia socială.
4. Să învețe noi instrumente de promovare a economiei sociale.

Co-funded by
the European Union

Descrierea activităților

Activitățile sunt împărțite în 2 module diferite, începând cu o evaluare rapidă a cunoștințelor preexistente privind economia socială și întreprinderile sociale, înainte de a aprofunda și a explica condițiile sale unice și importanța tot mai mare pentru și în cadrul UE.

În cel de-al doilea modul, participanții sunt împărțiți în grupuri și au sarcina de a identifica diferențele cheie dintre întreprinderile tradiționale cu scop lucrativ și întreprinderile sociale.

Ulterior, grupul se reunește, împărtășește ideile rezultate din munca de grup și va avea apoi ocazia să se întâlnească cu antreprenori sociali invitați la program, care își împărtășesc opiniile unice și călătoriile foarte personale.

Acest modul durează 2 ½ ore, inclusiv 15 minute de pauză.

Co-funded by
the European Union

Ce este Economia Socială?

Economia socială (ES) este economia care vizează crearea unui impact pozitiv pentru oameni și societate, mai degrabă decât maximizarea profiturilor economice. Economia socială este compusă dintr-o varietate de întreprinderi, organizații și entități juridice diferite.

Acestea împărtășesc obiectivul de a pune sistematic oamenii pe primul loc, de a rezolva o serie de probleme și de a genera rezultate benefice pentru comunitățile locale, urmărind astfel o cauză socială.

Economia socială cuprinde o serie de entități cu diferite modele de afaceri și organizatorice.

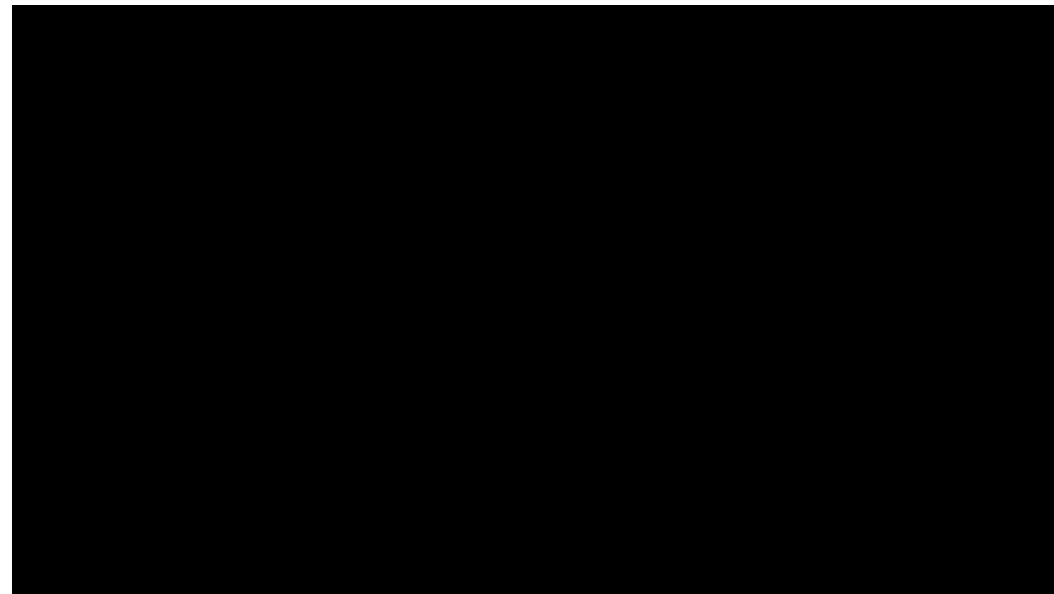
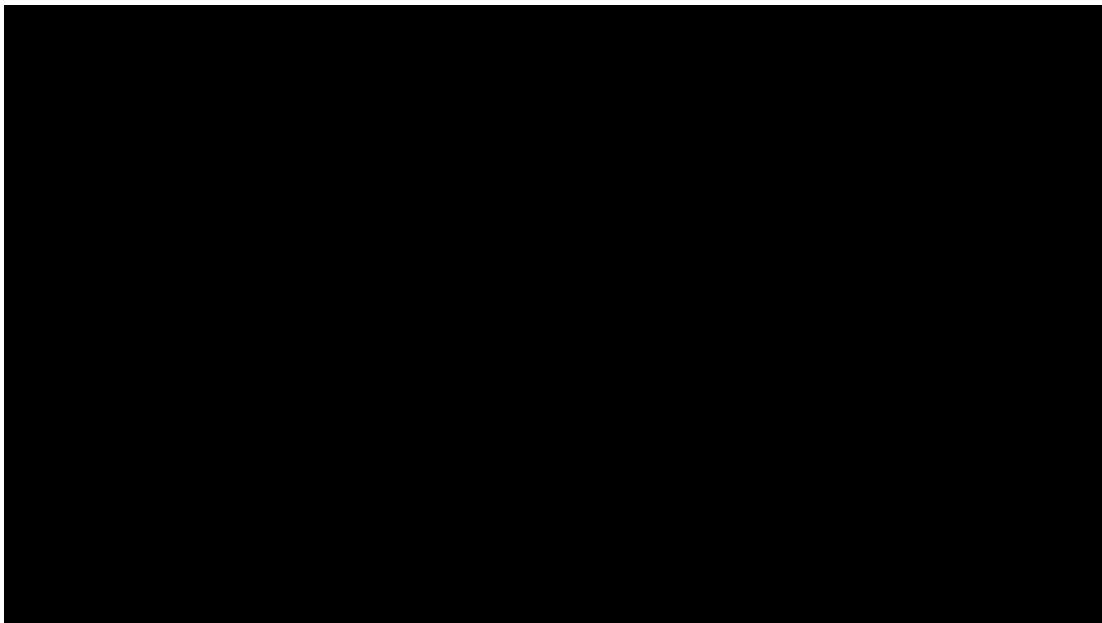
Organizațiile din domeniul economiei sociale se prezintă sub diferite forme și particularități.

Pentru a afla mai multe, vizitați website-ul : [What is Social Economy?](#)

Co-funded by
the European Union

Ce este Economia Socială?

Economia socială pune oamenii înaintea profitului.

Vezi și [Social Economy](#) by OECD

Co-funded by
the European Union

Contextul istoric al Economiei Sociale

Economia socială are rădăcini istorice adânci și a evoluat prin diferite faze influențate de schimbările socioeconomice, mișcările politice și schimbările culturale. Acest cadru evidențiază principalele etape istorice și evoluțiile care au modelat economia socială așa cum o cunoaștem astăzi.

Origini și dezvoltare timpurie

Originile economiei sociale pot fi urmărite până la primele mișcări cooperative din secolul al XIX-lea. Revoluția industrială a adus o creștere economică semnificativă, dar a condus și la condiții de muncă dure, salarii mici și inegalitate socială. Ca răspuns, lucrătorii și membrii comunităților au început să formeze cooperative ca mijloc de a răspunde colectiv nevoilor lor economice și sociale.

Unul dintre primele și cele mai influente exemple a fost Rochdale Society of Equitable Pioneers, fondată în 1844 în Rochdale, Anglia. Pionierii din Rochdale au stabilit principiile pentru întreprinderile cooperatiste, inclusiv controlul democratic, afilierea deschisă și distribuția echitabilă a profiturilor, care au devenit fundamentul mișcării cooperatiste.

Co-funded by
the European Union

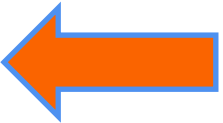
Contextul istoric al Economiei Sociale

Extinderea și instituționalizarea

La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, mișcarea cooperativă s-a răspândit în Europa și America de Nord. În același timp, au apărut societăți de ajutor reciproc și societăți de prietenie pentru a oferi asigurări, asistență medicală și alte servicii sociale membrilor lor. Aceste organizații au fost adesea formate de lucrători, comunități etnice și grupuri religioase pentru a oferi sprijin reciproc și protecție împotriva incertitudinilor economice.

Economia socială a luat amploare la începutul secolului al XX-lea odată cu apariția mișcărilor sociale și politice care militau pentru drepturile lucrătorilor și justiția socială. În multe țări, aceste mișcări au condus la instituirea unor cadre juridice și a unui sprijin guvernamental pentru cooperative, societăți mutuale și alte forme de organizații ale economiei sociale.

Co-funded by
the European Union

Contextul istoric al Economiei Sociale

Creșterea și diversificarea postbelică

După al doilea război mondial, economia socială a cunoscut o creștere și o diversificare semnificative. În multe țări occidentale, statele sociale s-au extins, iar organizațiile economiei sociale au jucat un rol esențial în furnizarea serviciilor publice și în abordarea nevoilor sociale. În această perioadă, au apărut noi forme de întreprinderi sociale, care combină practicile comerciale cu obiectivele sociale pentru a aborda probleme precum sărăcia, șomajul și excluziunea socială.

În această perioadă, organizații internaționale precum Alianța Cooperativă Internațională (ICA) și Organizația Internațională a Muncii (OIM) au început să recunoască și să promoveze contribuțiile economiei sociale la dezvoltarea economică și socială. Aceste organizații au contribuit la standardizarea practicilor și la facilitarea schimbului transfrontalier de cunoștințe și de bune practici.

Co-funded by
the European Union

Contextul istoric al Economiei Sociale

Evoluția modernă și globalizarea

La sfârșitul secolului XX și începutul secolului XXI, economia socială a evoluat ca răspuns la globalizare, la progresele tehnologice și la dinamica socială în schimbare. A apărut conceptul de antreprenoriat social, care evidențiază rolul întreprinderilor inovatoare, orientate către o misiune, în rezolvarea problemelor sociale. Întreprinderile sociale, distincte de organizațiile non-profit tradiționale, au început să își desfășoare activitatea în diverse sectoare, printre care îngrijirea sănătății, educația, sustenabilitatea mediului și dezvoltarea comunitară.

Odată cu adoptarea directivei [United Nations Sustainable Development Goals \(SDGs\)](#) în 2015, importanța economiei sociale în realizarea obiectivelor globale de dezvoltare a fost subliniată în continuare. Organizațiile economiei sociale sunt recunoscute din ce în ce mai mult ca actori-cheie în promovarea unei creșteri economice incluzive și sustenabile, în reducerea inegalităților și în promovarea coeziunii sociale.

Guvernele și organismele internaționale au început, de asemenea, să pună în aplicare politici și inițiative pentru a sprijini dezvoltarea economiei sociale. Uniunea Europeană, de exemplu, a elaborat strategii de promovare a întreprinderilor sociale și de integrare a economiei sociale în politicile economice mai ample.

Co-funded by
the European Union

Importanța economiei locale pentru dezvoltarea sustenabilă

În 2015, Organizația Națiunilor Unite a adoptat cele 17 Obiective de dezvoltare durabilă (ODD), stabilind agenda globală pentru următorul deceniu în vederea eliminării sărăciei, protejării planetei și asigurării prosperității pentru toți. Deși ODD-urile nu au fost concepute pentru administrațiile locale și regionale, acestea oferă o ambiție universală și un cadru valoros pentru toate nivelurile de guvernare în vederea alinierii priorităților globale, naționale și subnaționale în cadrul politicilor menite să nu lase pe nimeni în urmă.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Importanța economiei locale pentru dezvoltarea sustenabilă

- Deși ODD-urile oferă un cadru global pentru a conduce la politici mai bune pentru o viață mai bună, oportunitățile și provocările pentru o dezvoltare sustenabilă variază semnificativ de la o țară la alta și în interiorul țărilor. De exemplu, în ceea ce privește ODD 13 privind acțiunile climatice, unele orașe și regiuni sunt mai vulnerabile decât altele la impactul schimbărilor climatice. Încălzirea globală la 1,5°C poate expune încă 350 de milioane de oameni la căldură mortală până în 2050 (IPCC, 2018), exacerbată de efectele locale ale insulelor de căldură. În Europa, 70 % dintre cele mai mari orașe au zone care se află la mai puțin de 10 metri deasupra nivelului mării (OCDE, 2010), fiind astfel expuse la riscuri mai mari de inundații.
- Dar și comunitățile locale sunt parte a soluției. De exemplu, în timpul tranziției de la economia liniară la economia circulară, orașele contribuie la menținerea valorii resurselor la cel mai înalt nivel, reducând în același timp poluarea și crescând cota de materiale reciclabile.
- Natura variată a provocărilor legate de dezvoltarea durabilă în cadrul țărilor necesită soluții adaptate la specificitățile teritoriale, la nevoile și capacitățile actuale și viitoare.

Importanța economiei locale pentru dezvoltarea sustenabilă

Economia socială în cadrul Uniunii Europene

La 9 decembrie 2021, Comisia Europeană a adoptat o nouă [action plan on the social economy](#). În planul de acțiune, Comisia a prezentat măsuri concrete pentru a contribui la mobilizarea întregului potențial al economiei sociale, pe baza rezultatelor [2011 Social Business Initiative and the 2016 Start-up and Scale-up Initiative](#).

Comisia Europeană promovează **economia socială și antreprenoriatul social și incluziv** datorită rolului lor important în crearea de locuri de muncă, integrarea în muncă și creșterea incluzivă și sustenabilă.

Economia socială poate contribui la punerea în aplicare a principiilor [European Pillar for Social Rights](#) și să realizeze planul său de acțiune pentru 2021 și obiectivele principale pentru 2030. De asemenea, contribuie la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă.

A se vedea, de asemenea [Social and Solidarity Economy](#), de către OIM.

Co-funded by
the European Union

Economia socială în cadrul Uniunii Europene

PLANNING
SEEDS

Comisia Europeană sprijină antreprenoriatul social și favorabil incluziunii prin:

Funding (finanțare)

UE oferă sprijin furnizorilor de microfinanțare și de finanțare a întreprinderilor sociale sub formă de finanțare rambursabilă și nerambursabilă pentru a spori potențialul acestora de a crea locuri de muncă și de a construi o Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii.

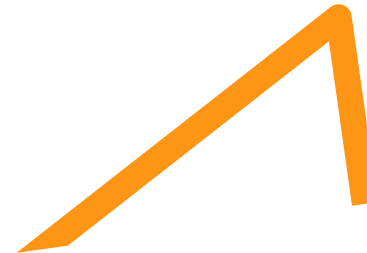
Knowledge-building (Consolidarea cunoștințelor)

UE sprijină întreprinderile sociale prin consolidarea cunoștințelor și creșterea gradului de sensibilizare.

Policy work (Activitate politică)

UE oferă o serie de politici pentru a sprijini și promova o Europă mai favorabilă incluziunii și mai socială.

Co-funded by
the European Union

Care sunt tipurile de organizații de Economie Socială?

Organizațiile de economie socială sunt entități care acordă prioritate obiectivelor sociale față de maximizarea profitului, concentrându-se pe obiective sociale, de mediu și comunitare. Aceste organizații reinvestesc adesea profiturile pentru a-și promova misiunile sociale. Principalele tipuri de organizații de economie socială sunt:

- Asociațiile non-profit
- Cooperative
- Societăți mutuale
- Asociații
- Fundații
- Întreprinderi sociale

Fiecare tip de organizație are structuri juridice, modele de guvernanță și obiective operaționale distincte, dar toate au în comun angajamentul de a acorda prioritate beneficiilor sociale, de mediu și comunitare în fața profitului.

Co-funded by
the European Union

Care sunt tipurile de organizații de Economie Socială?

Acestea sunt organizații independente de autoritățile publice și au forme juridice specifice.

Acestea își desfășoară activitatea într-o mare varietate de sectoare economice:

- Agricultură, Silvicultură și pescuit,
- Construcții, reutilizare și reparații,
- Gestionarea deșeurilor,
- Comerț cu ridicata și cu amănuntul,
- Energie și climă,
- Informații și comunicații,
- Activități financiare și de asigurări,
- Activități imobiliare,
- Activități profesionale, științifice și tehnice,
- Educație, sănătate umană și activități de asistență socială
- Arte, cultură și mass-media

Economia socială este adesea un proces la nivel local, cunoscut pentru a fi ancorat la nivel regional și pentru a încuraja coeziunea socioeconomică prin promovarea unor valori precum solidaritatea, participarea și cooperarea.

Co-funded by
the European Union

Care sunt tipurile de organizații de economie socială?

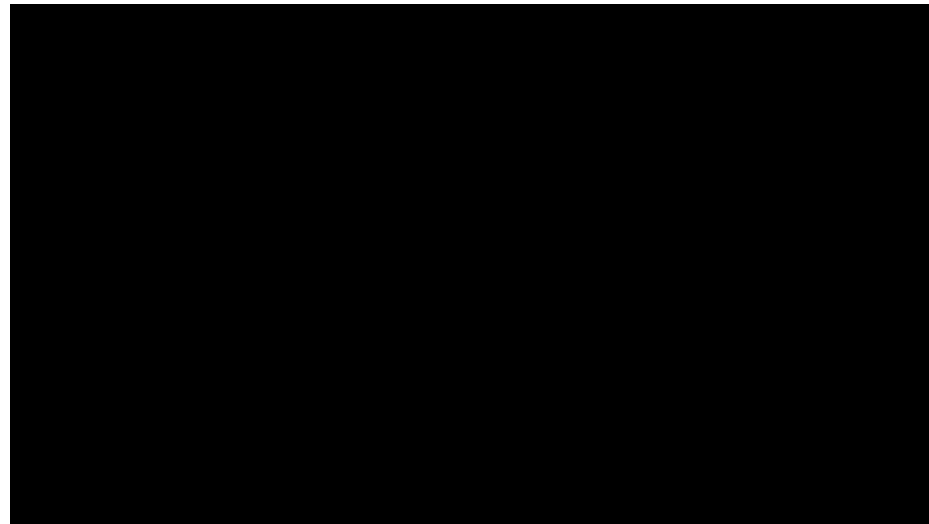

Asociații non-profit

Asociațiile non-profit sunt organizații formate de un grup de persoane care se reunesc pentru un scop comun, altul decât generarea de profit. Aceste scopuri pot varia de la obiective sociale, culturale, educaționale, caritabile sau alte obiective comunitare. Caracteristica principală a unei asociații non-profit este că orice surplus de venit este reinvestit în misiunea organizației și nu distribuit membrilor sau acționarilor. Cerințele și reglementările specifice pot varia foarte mult de la o jurisdicție la alta, însă principiile generale de transparență, responsabilitate și orientare către beneficiul public sunt consecvente în diferitele cadre juridice.

Video Ce este o organizație nonprofit

<https://www.youtube.com/watch?v=6t6NnJsAC4o>

Co-funded by
the European Union

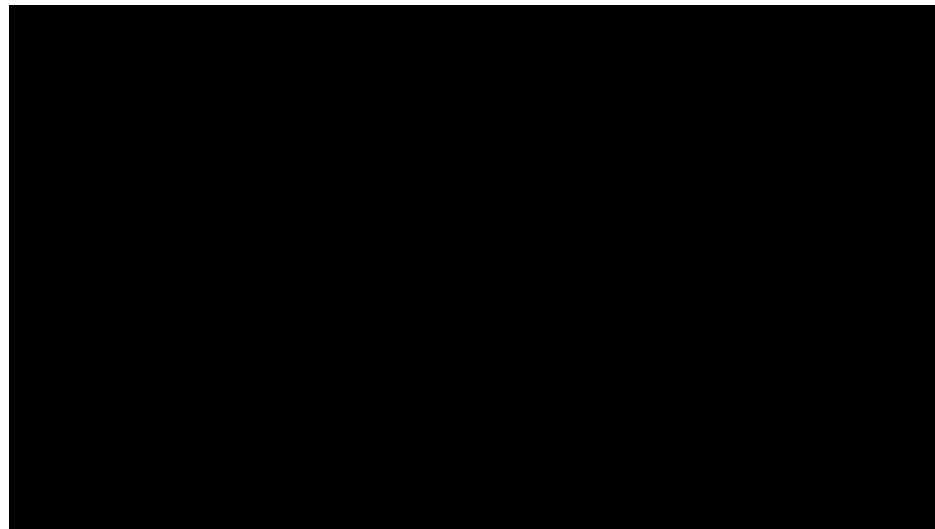
Care sunt tipurile de organizații de economie socială?

Cooperativele

Cooperativa este o asociație autonomă de persoane unite în mod voluntar pentru a-și satisface nevoile și aspirațiile economice, sociale și culturale comune prin intermediul unei întreprinderi deținute în comun și controlate în mod democratic. Cooperativele se bazează pe valorile **de auto-ajutorare, auto-responsabilitate, democrație, egalitate, echitate și solidaritate**. În tradiția fondatorilor lor, membrii cooperativelor cred în valorile etice ale onestității, deschiderii, responsabilității sociale și grijii pentru ceilalți.

Video Ce este o cooperativă
https://www.youtube.com/watch?v=90FL_bBE4mw

Co-funded by
the European Union

Care sunt tipurile de organizații de economie socială?

Societăți mutuale

Societățile Mutuale sunt întreprinderi care furnizează servicii de asigurare de viață și de asigurări generale, sisteme complementare de securitate socială și servicii de mică valoare de natură socială. Scopul lor principal este de a satisface nevoile comune, fără a realiza profituri sau a asigura o rentabilitate a capitalului. Societățile mutuale sunt gestionate în conformitate cu principiile solidarității între membrii care participă la guvernarea lor corporativă. Acestea sunt menite să fie responsabile față de cei ale căror nevoi au fost create pentru a le satisface.

În Europa există două tipuri de societăți mutuale:

Mutuale de sănătate (providență) - acestea sunt anterioare sistemelor moderne de securitate socială și acoperă riscuri precum boala, handicapul, infirmitatea și decesul. Acestea fac, de obicei, obiectul unei legislații specifice.

Mutuale de asigurare - acestea acoperă toate tipurile de risc (accident, asigurare de viață etc.) și sunt supuse, în mod normal, legislației generale privind asigurările.

Co-funded by
the European Union

De ce sunt importante Organizațiile de Economie Socială?

Economia socială este un proces ascendent: detectează nevoile reale ale cetățenilor și îi face parte din crearea de soluții pentru diverse provocări, cum ar fi șomajul sau munca precară, excluziunea socială, discriminarea și rasismul, schimbările climatice sau lipsa de coeziune socială. Economia socială este un motor al progresului societal și al inovării, aducând soluțiile atât de necesare pentru provocările economice, societale și de mediu actuale, interconectate.

Impactul pandemiei, riscurile legate de schimbările climatice, apariția și progresul digitalizării, blockchain, big data și IA, precum și accentuarea globală a inegalităților și a nesiguranței locurilor de muncă sunt tendințe care schimbă rapid lumea noastră, aducând noi oportunități, dar și noi provocări și îndemnându-ne să dezbatem viitorul în care dorim să trăim.

Europa are nevoie de economia socială pentru a ajunge la cetățenii săi, pentru a le detecta nevoile și pentru a crea soluții adaptate la aceste provocări. În plus, economia socială, precum și actorii săi, pot răspândi și promova setul de valori (precum solidaritatea, democrația, respectul, egalitatea, sprijinul reciproc, incluziunea, diversitatea, libertatea etc.) care o definesc. Într-o comunitate în care activează actorii ai economiei sociale, aceste valori sunt diseminate automat și, puținpuțin câte puțin, absorbite de comunități până când devin unanim acceptate și recunoscute.

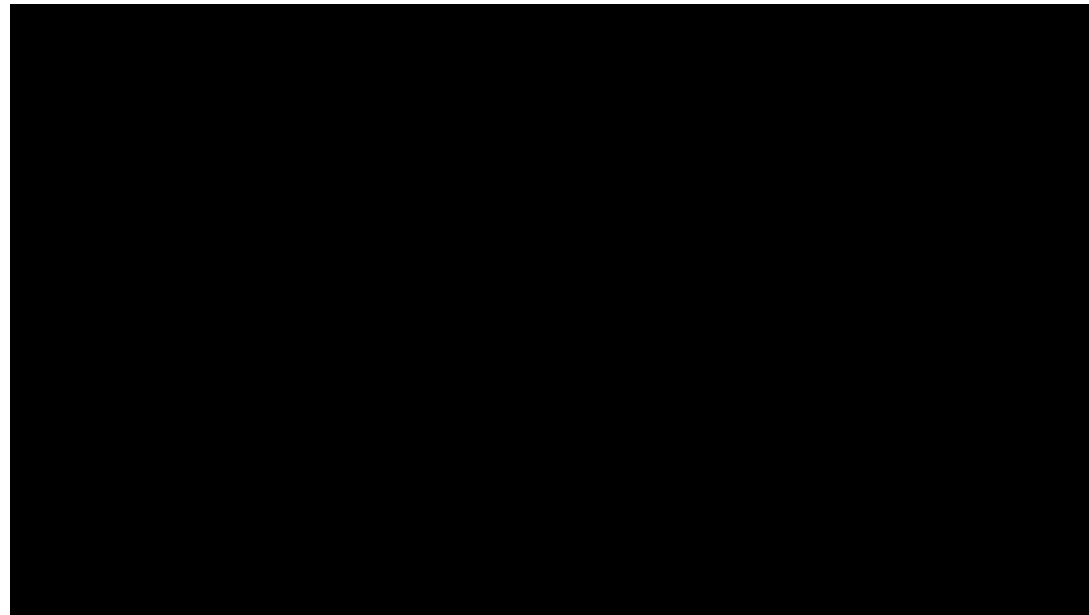
Co-funded by
the European Union

Ce este o Întreprindere Socială?

Este aproape imposibil să existe o definiție unică a întreprinderii sociale. De fapt, există mai multe definiții, deoarece în Europa și în întreaga lume sunt utilizate mai multe forme de organizare. În Europa, întreprinderile sociale s-au născut din tradiția economiei sociale, care se caracterizează prin principiile și valorile enumerate mai sus: solidaritatea, coeziunea socială, primatul individului asupra capitalului, responsabilitatea socială, managementul democratic, caracterul nonprofit și reinvestirea profitului în întreprinderea însăși.

Video Ce este o
întreprindere socială?
<https://www.youtube.com/watch?v=EpmBTDeTSHg>

Co-funded by
the European Union

Ce este o Întreprindere Socială?

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) are următoarea definiție a întreprinderilor sociale: "orice activitate privată desfășurată în interes public, organizată cu o strategie antreprenorială, dar al cărei scop principal nu este maximizarea profitului, ci atingerea anumitor obiective economice și sociale, și care are capacitatea de a aduce soluții inovatoare la problemele de excludere socială și șomaj" **(OCDE, 1999)**.

În ultimul deceniu, Comisia Europeană a identificat economia socială și întreprinderile sociale ca răspunsuri inovatoare la provocările economice, sociale și de mediu actuale, în cadrul cărora antreprenorii sociali se străduiesc să aibă un impact semnificativ asupra societății, economiei și mediului. În general, întreprinderile sociale sunt operatori din economia socială al căror obiectiv principal este să aibă un impact social mai degrabă decât să obțină profit pentru proprietarii sau acționarii lor. Întreprinderile sociale funcționează prin furnizarea de bunuri și servicii pentru piață într-un mod antreprenorial și adesea inovator, având obiective sociale și/sau de mediu ca motiv pentru activitatea lor comercială.

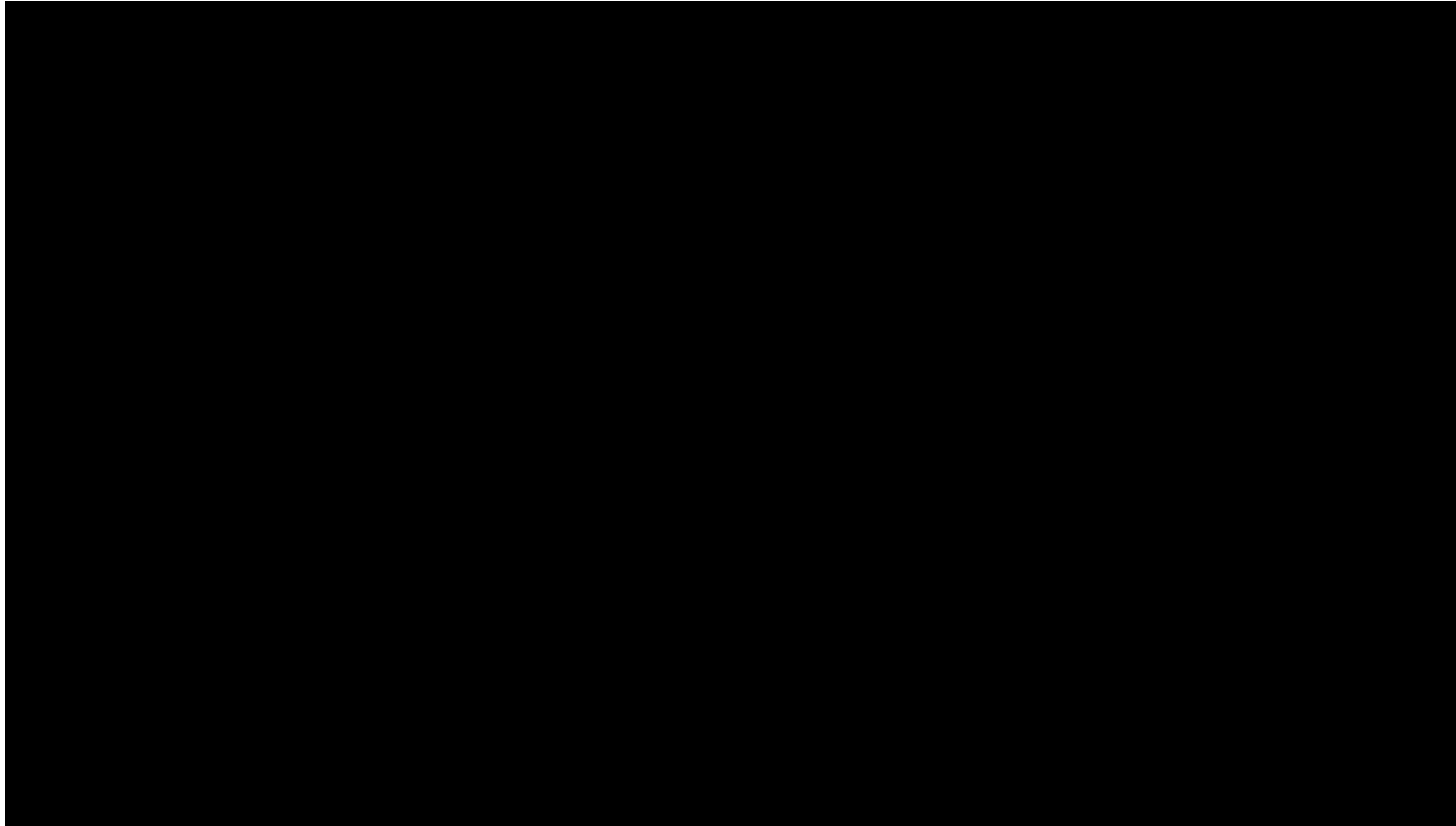
Profitul este în principal reinvestit în vederea atingerii obiectivului lor social. Modul lor de organizare și de proprietate respectă, de asemenea, principiile democratice sau participative sau se concentrează asupra progresului social.

A se vedea, de asemenea [A map of Social enterprises and their eco-systems in Europe](#) ,
Synthesis Report, 2015, by the European Commission

Co-funded by
the European Union

Ce este o Întreprindere Socială?

Video Ce este o întreprindere
socială? - DBS

[https://www.youtube.com/watch
?v=kBhwDjoWEcg](https://www.youtube.com/watch?v=kBhwDjoWEcg)

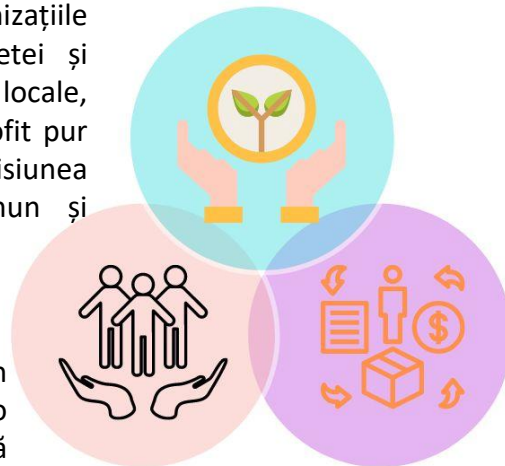
Co-funded by
the European Union

Ce este o Întreprindere Socială?

Oamenii și planeta înainte de profit, Întreprinderile și organizațiile sociale acordă prioritate planetei și oamenilor, de ex. comunitățile locale, în detrimentul obținerii de profit pur și simplu, determinate de misiunea lor de a servi binele comun și interesul public.

Democrația la locul de muncă

Întreprinderile și organizațiile din economia socială au o guvernare inclusivă și o guvernare democratică și inclusivă, de ex. și modele de guvernare participativă.

Reinvestirea profiturilor

Întreprinderile și organizațiile din economia socială reinvestesc cea mai mare parte a profiturilor și excedentele pentru a urmări obiectivele de dezvoltare sustenabilă și nu participă la practici financiare extractive.

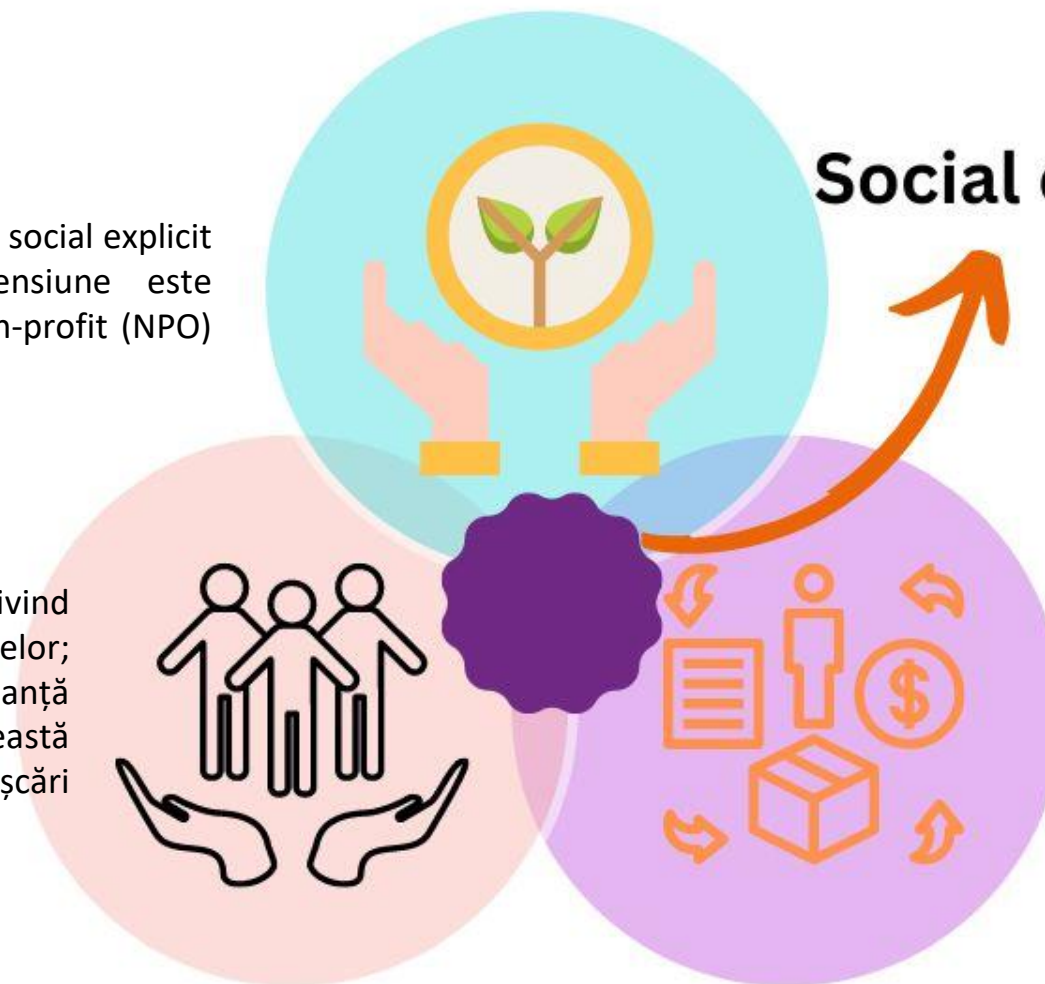
În prezent, întreprinderile sociale sunt prezente în aproape toate sectoarele economiei, deservind nevoile și interesele comunităților și ale societății. Într-adevăr, întreprinderile sociale sunt organizații versatile, care abordează domenii cu nevoi sociale neîmplinite și creează noi oportunități sociale acolo unde alți actori nu au reușit să acționeze. Având în vedere impactul pe care îl au asupra mediului și societății ca parte a viziunii și strategiei lor pe termen lung, în cele din urmă, ele contribuie la o nouă economie axată pe bunăstare și prosperitate dincolo de creștere.

Care sunt cele trei dimensiuni ale unei întreprinderi sociale?

Dimensiune socială = un scop social explicit și principal. Această dimensiune este împărtășită de sectoarele non-profit (NPO) și caritabil.

Dimensiunea guvernancei = limite privind distribuirea profiturilor și/sau a activelor; autonomie organizațională, guvernance comună, participativă și incluzivă. Această dimensiune este comună cu (unele) mișcări politice de bază.

Social enterprises

Dimensiunea antreprenorială = activitate economică continuă. Această dimensiune este împărtășită cu întreprinderile tradiționale, întreprinderile nou înființate și toate tipurile de întreprinderi cu scop lucrativ.

Concluzii

Întreprinderile sociale adoptă o varietate de forme juridice în funcție de contextul național. Cu toate acestea, de obicei, și cel mai frecvent, întreprinderile de economie socială sunt organizate în cooperative, societăți mutuale, asociații, fundații și întreprinderi sociale în țările în care există această formă juridică specială sau un instrument juridic similar. În ciuda formelor juridice diferite, aceste organizații împărtășesc (aproape) toate valorile și caracteristicile menționate mai sus.

PLANNING
SEEDS

**Co-funded by
the European Union**

**FIND OUT MORE ON
TRAININGFORFOOD.EU/PLANNING-SEEDS**

OR FOLLOW US ON SOCIAL MEDIA

@PLANNING SEEDS

YOU CAN FIND ALL THE VIDEOS ON YOUTUBE

@TAMATNGO